

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงาน

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

- การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา 710

- สรุปรายงานการตรวจยืนยันเชื้อแบคทีเรีย
ที่ก่อให้เกิดโรคดำได้ประจำปี 1991 712

สาระสำคัญในฉบับ

Highlight

การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2534 มีผู้ป่วยเด็ก 1 ราย ที่เป็นโปลิโอรายสุดท้ายในทวีปอเมริกา ที่รายงานไปยังองค์การอนามัยโลก (Pan American Health Organization, PAHO) และหลังจากนั้นก็ไม่มีรายงานการเกิดโรคโปลิโอในอีกโลกตะวันตกอีกเลย ซึ่งทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากความพยายามในการกวาดล้างโปลิโอในทวีปอเมริกา และจากความสำเร็จที่ปรากฏนี้ อาจเป็นตัวอย่างให้แก่ภูมิภาคอื่นในโลก สามารถทำตามได้โดยใช้ยุทธวิธีในการกวาดล้างจากคำแนะนำของ PAHO

การกวาดล้างโรคโปลิโอในทวีปอเมริกา

เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2534 เด็กชายอายุ 2 ขวบคนหนึ่งในตำบลจุนิน ประเทศเปรู แสดงอาการของโรคโปลิโอซึ่งได้รับการยืนยันการวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ ผู้ป่วยโปลิโอรายนี้เป็นรายสุดท้ายของทวีปอเมริกาที่รายงานไปยังองค์การอนามัยโลก (Pan American Health Organization, PAHO) หลังจากนั้นตลอดทั้งปีไม่มีรายงานการเกิดโรคโปลิโอในซีกโลกตะวันตกอีกเลย รายงานฉบับนี้จะกล่าวถึงความพยายามในการกวาดล้างโปลิโอในทวีปอเมริกา

ผู้ที่ริเริ่มความพยายามในการกวาดล้างการแพร่เชื้อโรคไวรัสโปลิโอในทวีปอเมริกา คือ ผู้อำนวยการของ PAHO ในเดือนพฤษภาคม 2528 โดยการจัดวันให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ (OPV) แห่งชาติ โดยให้วัคซีนพร้อมกันทั้งประเทศ นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมการเฝ้าระวังโรคอย่างเข้มงวดกวาดค้น (Intensive Surveillance Activities) เป็นผลให้จำนวนผู้ป่วยโรคโปลิโอลดลงจากจำนวนประมาณ 1000 รายในปี พ.ศ. 2529 เหลือเพียง 9 ราย ในปี 2534 ผู้ป่วย 8 ใน 9 ราย นั้นพบในประเทศโคลัมเบียช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน 2534

การจัดตั้งระบบเฝ้าระวังโรคที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง (Extensive Active Surveillance System) โดยใช้ผู้ป่วยที่มีอาการอัมพาตเฉียบพลัน (Acute Flaccid Paralysis, AFP) เป็นตัวชี้วัดเริ่มต้นดำเนินการในทุกประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกา สถานพยาบาลมากกว่า 20,000 แห่ง ให้ความร่วมมือเข้าร่วมในรายงานเฝ้าระวังนี้ โดยรายงานการเกิดและไม่เกิดโรคอัมพาตเฉียบพลันทุกสัปดาห์ ขณะเดียวกันมีรายงานการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการโดยการแยกเชื้อและชันสูตรเชื้อไวรัสโปลิโอไปพร้อมกันด้วย ในระหว่างปี พ.ศ. 2533-2535 ได้ทำการตรวจจุลภาวะซึ่งเก็บจากผู้ป่วยที่มีอาการอัมพาตเฉียบพลันมากกว่า 6,000 ตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2533 สามารถแยกเชื้อไวรัสโปลิโอได้ 18 ราย 9 รายจากผู้ป่วยและผู้สัมผัสโรค ในปี พ.ศ. 2534 และไม่มีพบอีกเลยในปี พ.ศ. 2535

เมื่อเดือนกรกฎาคม 2533 องค์การ PAHO ได้จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อตรวจสอบว่าการแพร่เชื้อไวรัสโปลิโอยังคงมีอยู่ในอเมริกาหรือไม่ งานของคณะกรรมการนี้คาดว่าจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2538 ถ้าการเฝ้าระวังผู้ป่วยอัมพาตเฉียบพลันยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ และถ้าไม่มีการรายงานยืนยันการเกิดโรคโปลิโอในช่วง 3 ปีนี้ อเมริกาจะประกาศเป็นเขตปลอดโรคโปลิโอ อย่างไรก็ตามความครอบคลุมของการให้วัคซีนจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งโปลิโอถูกกวาดล้างหมดไปจากโลกนี้

บทบรรณาธิการ

ความสำเร็จในการกวาดล้างโปลิโอให้หมดไปจากอเมริกา เป็นผลมาจากโครงการรณรงค์ส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรค ซึ่งสามารถให้วัคซีนได้อย่างครอบคลุมในอัตราสูงทั่วโลก จากการประชุมสมัชชาอนามัยโลกครั้งที่ 41 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2533 ที่ประชุมลงมติให้มีการกวาดล้างโปลิโอให้หมดจากโลกภายในปี พ.ศ. 2543 ประเทศในเขตแปซิฟิกตะวันตก รวมทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ตั้งเป้าหมายในการกวาดล้างโปลิโอให้หมดภายในปี พ.ศ. 2538 ถึงแม้ว่าหลายประเทศในอาฟริกา เมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก ยุโรป และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีการ

